

MIEJSCA PAMIĘCI

Warszawa

Wystawa na Krakowskim Przedmieściu
w lipcu 2018 r.

5,5 MILIONA PODPISÓW OBYWATELI POLSKICH W HOŁDZIE USA

Deklarację Podziwu i Przyjaźni podpisało pięć i pół miliona osób, czyli blisko 20 procent ówczesnej populacji II RP – mieszkańcy miast i wsi. Podpisy złożyli przedstawiciele najważniejszych instytucji państwowych, lokalnych, różnych wyznań, organizacji społecznych i zawodowych, środowisk kultury i nauki, niemal wszyscy uczniowie i studenci. Przekazanie 111 tomów Deklaracji na ręce Prezydenta USA Calvina Coolidge'a odbyło się 14 października 1926. Księgi wystawione były na publiczny widok w Bibliotece Kongresu w Waszyngtonie. Następnie zostały włączone do jej zbiorów, gdzie przechowywane są do dziś.

Leopold Kotnowski (prezes Komitetu Obchodu 150-lecia Niepodległości USA):

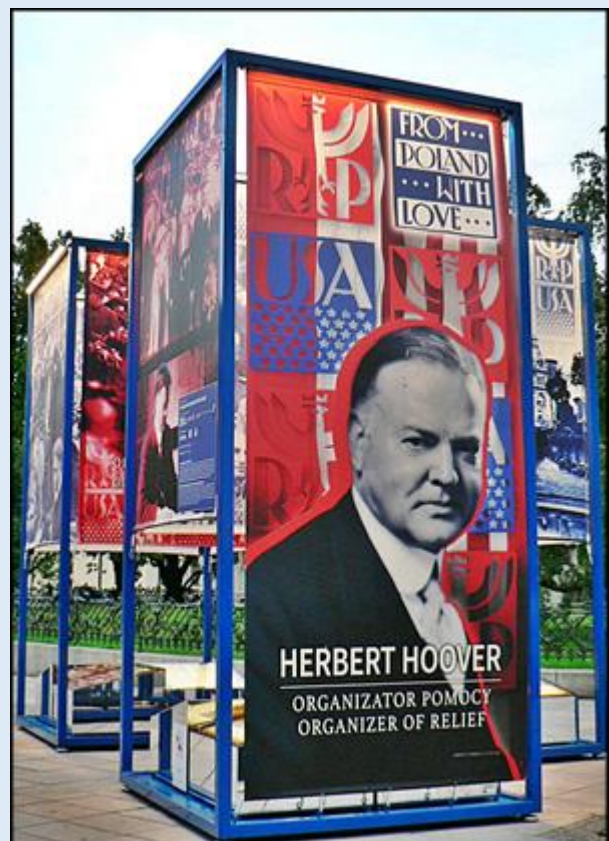
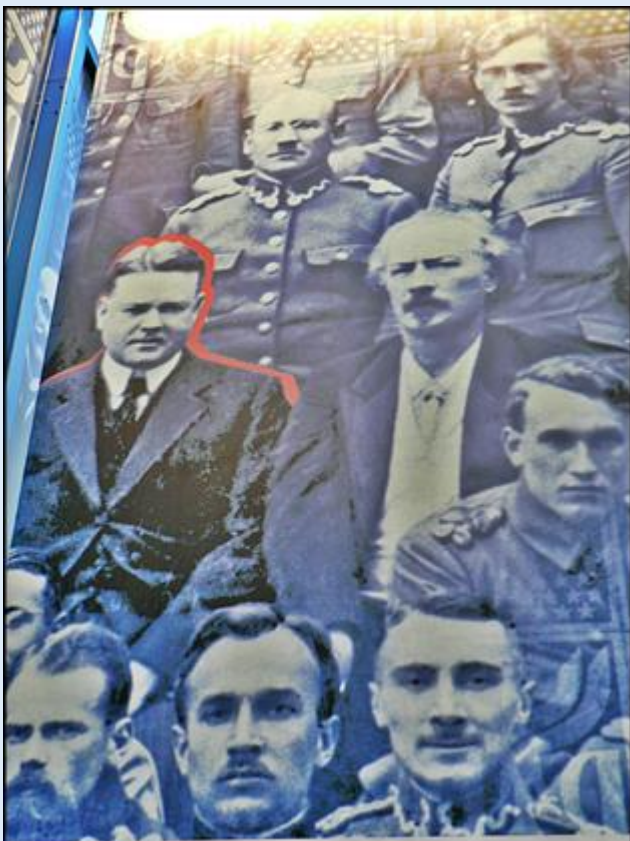
Centralny Komitet rozesał do podpisu i otrzymał przeszło 20 tysięcy arkuszy adresowych, pokrytych z górną 5 milionami podpisów. Są to przeważnie podpisy działaczy i młodzieży szkolnej, którą nauczyciele – wraz z umiejętnością czytania i pisania – uczą czczyć pamięć Wilsona i wielbić nazwisko Hoovera.

Warszawa, 4 lipca 1926

W rocznicę narodzin Stanów Zjednoczonych Ameryki, Warszawa 1926

artykułu w „New York Timesie”:

Deklaracja pięknie oprawiona w stałomach (...) została wręczona przez Leopolda Kotnowskiego w Białym Domu. (...) Prezydent Coolidge: „Hołd złożony USA (...) jest w odem przyjaźni i dobrej woli wobec naszego kraju, wysoko cenionym przez rząd i lud Stanów Zjednoczonych”.

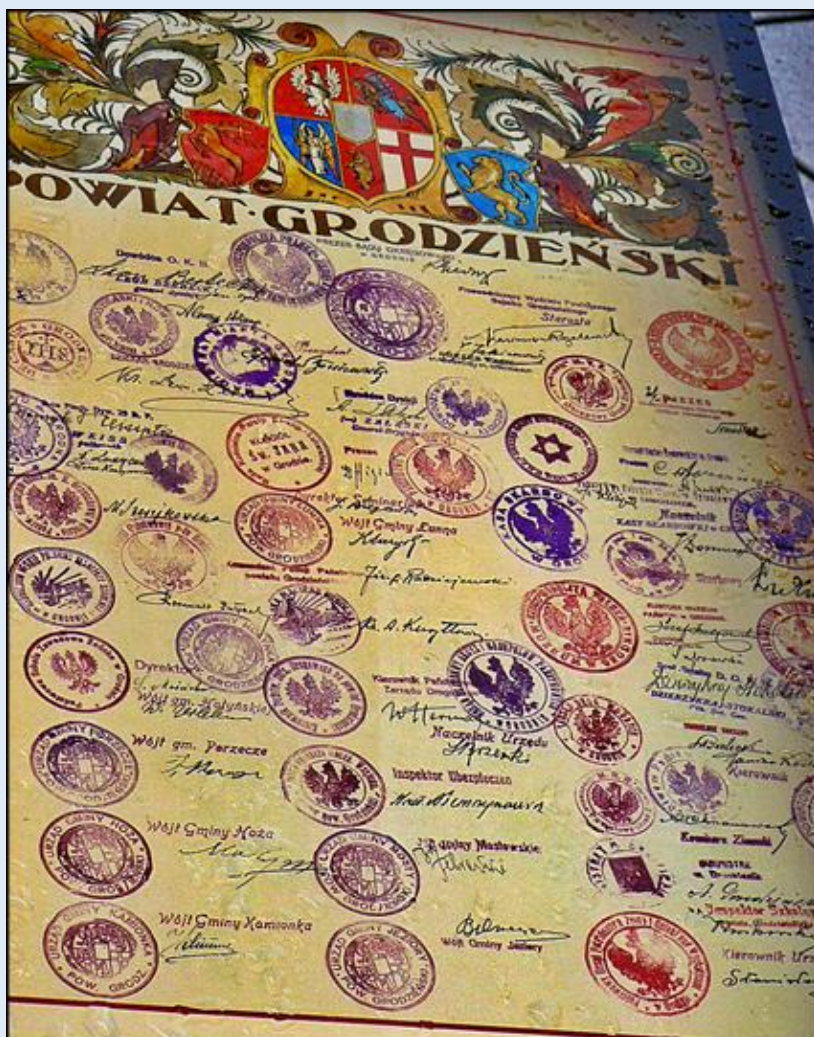

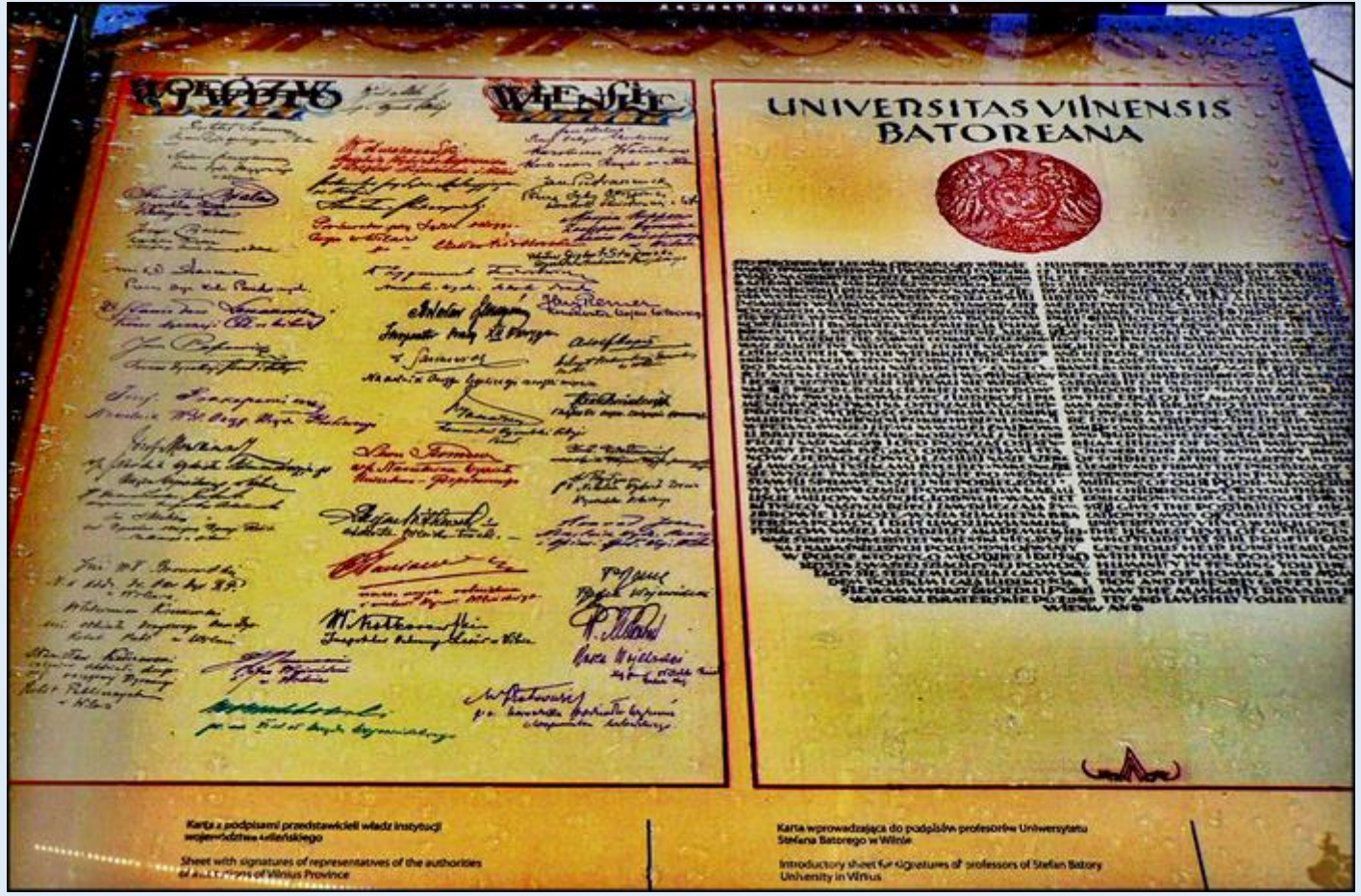
Karta z ogłoszeniem w Wielkonożnym autorstwa Ferdynanda Ruszczyca
 Card with the Polish Declaration, author by Ferdynand Ruszczyk
 Library of Congress, MS90441, v. 2

Karta z podpisami przedstawicieli Oddziału YMCA Związku Młodzieży Chrześcijańskiej w Wilnie
 Card with signatures of representatives of the Wilno Branch of the Young Men's Christian Association
 Library of Congress, MS90441, v. 2

Wielka Polska / Polska dla Stanów Zjednoczonych przygotowano na 4 lipca 1936 - r. 100. rocznicy Niepodległości USA - jako wyraz
 szlachetnego przywiązania do Ameryki i wyrażenia przez Polskę jej wielkiego przywiązania i wdzięczności w latach 1918-23. Deklaracje
 składała 13.1 miliona osób, czyli blisko 20 procent ówczesnej populacji II Rzeczypospolitej. Podjęły one 13 przedmiotów: politycznych, kulturalnych,
 społecznych, ekonomicznych, artystycznych, sportowych, organizacyjnych, zawodowych, społecznych, naukowych, moralnych, artystycznych
 i innych.

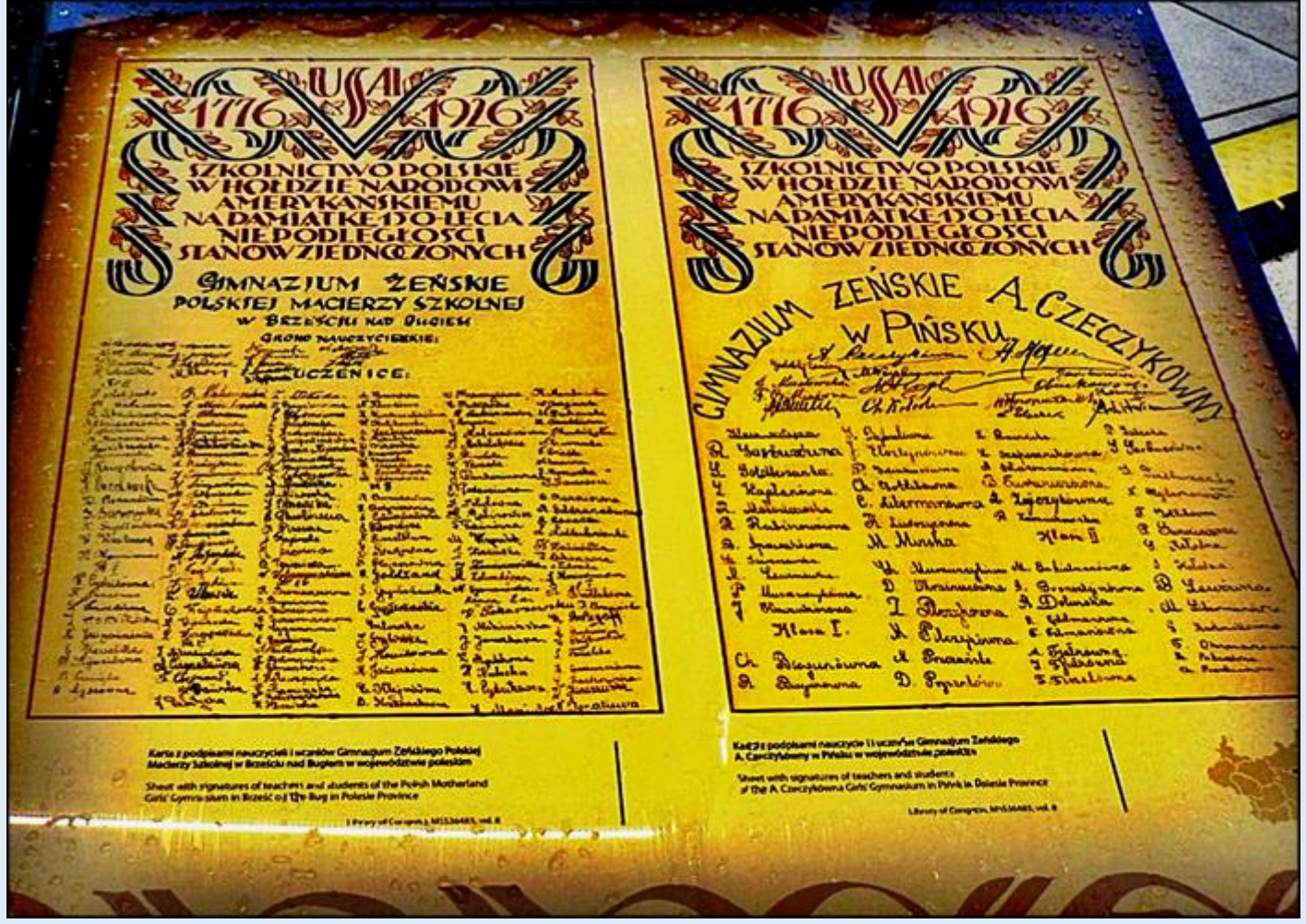
The Polish Declarations of Admiration and Friendship for the United States were prepared for July 4, 1936, the 100th anniversary of the
 USA, as a gesture of gratitude for America's support of the independence of Poland and for American humanitarian relief between 1918-23. The
 Declarations of Admiration and Friendship were signed by 13.1 million people - nearly 20% of Poland's population at the time. They touched on
 13 subjects: political, cultural, economic, social, artistic, sports, organizational, professional, religious, social work, professional organizations, culture, and
 nearly all school and university students. The books of Declarations were forgotten for nearly 60 years. In the mid-1990s, they were discovered by Library of Congress employees.
 13 volumes were digitized. Thanks to the efforts of the Polish Library in Washington, its publisher - Grażyna Zaleska, former Polish
 Ambassador as well as the Embassy of the Republic of Poland in Washington, D.C., the project "Class of 1936" was launched in 2015. It consists
 of containing 98 volumes of Declarations. The project was completed in the summer of 2017.

Karta z podpisaniami przedstawicieli władz instytucji województwa wileńskiego
 Sheet with signatures of representatives of the authorities of VILNIUS PROVINCE

Karta wprowadzająca do podpisań profesorów Uniwersytetu Stefana Batoro w Wilnie
 Introductory sheet for signatures of professors of Stefan Batory University in Vilnius

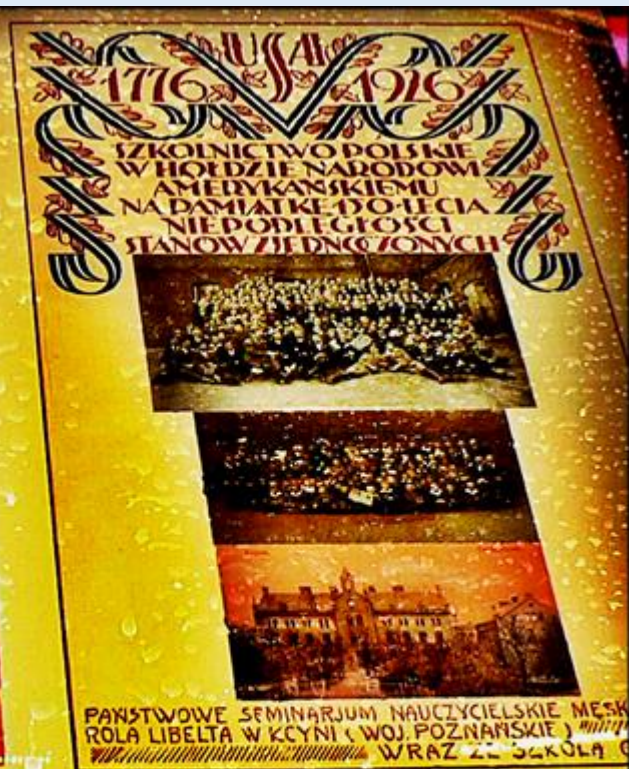
Karta z podpisaniami nauczycieli i ucznieli Gimnazjum Żeńskiego Macierzy Szkolnej w Brzeżynie nad Bugiem w województwie poleskim
 Sheet with signatures of teachers and students of the Polish Motherland Girls' Gymnasium in Brzezina nad Bug in Polesie Province

Karta z podpisaniami nauczycieli i ucznieli Gimnazjum Żeńskiego A. Czeczakówny w Pińsku w województwie poleskim
 Sheet with signatures of teachers and students of the A. Czeczakówna Girls' Gymnasium in Pińsk in Polesie Province

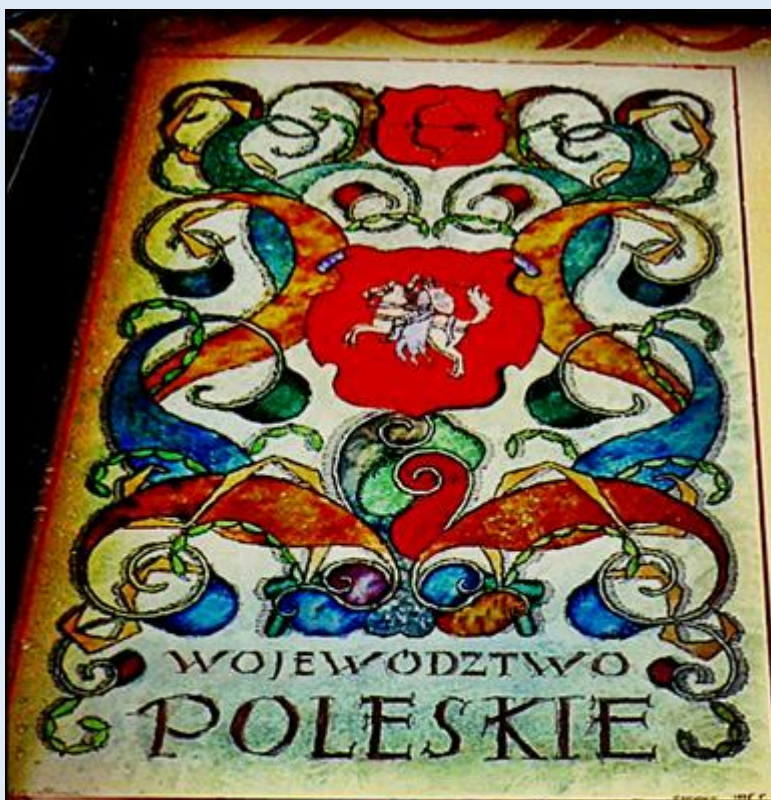
Województwo poznańskie, autorstwa Jana Jerzego Wronieckiego
 Poznań Province, artwork by Jan Jerzy Wroniecki
 Library of Congress, MS36483, vol. 13

Podziwu i Przyjaźni dla Stanów Zjednoczonych przygotowano na 4 lipca 1926 – z okazji 150. rocznicy Niepodległości USA – jako wyraz wdzięczności Ameryki w odzyskaniu przez Polskę bytu niepodległego oraz wielką pomoc humanitarną w latach 1919-22. Deklarację podpisało 5,5 miliona osób, czyli blisko 20 procent ówczesnej populacji II Rzeczypospolitej. Podpisy zdobyli przedstawiciele najwyższych władz, urzędnicy państwowi, lokalnych, różnych wyznań, organizacje społecznych i zawodowych, środowiska kultury i nauki, niemal wszyscy studenci. Dzięki nim przed siedem dekad pozostała zapamiętana. W polowie lat 90. zajęli się nią mający polskie korzenie pracownicy Biblioteki Kongresu. Samodzielnie opracowanych 13 tomów. Dzięki staraniom Biblioteki Polskiej w Waszyngtonie, przez Bibliotekę Graczyńskiego, w 2017 roku zostały zdigitalizowane wszystkie 13 tomów.

Karta Państwowego Seminarium Nauczycielskiego Męskiego im. Karola Libelta w Krynin w województwie poznańskim
 Sheet of Karol Libelt's Male Teachers' College in Krynin in Poznań Voivodeship
 Library of Congress, MS36483

The Polish Declarations of Admiration and Friendship for the United States were prepared for 4 July 1926, the 150th anniversary of the US, as a gesture of gratitude for America's support of the independence of Poland and for extensive humanitarian aid during the years 1919-22. Declarations of Admiration and Friendship were signed by 5.5 million people – nearly 20% of Poland's population at the time – in cities and the countryside, members of important state and local institutions, religious, social and professional organizations, and nearly all school and university students. The books of Declarations were forgotten for nearly seven decades. In the mid-1990s, they were discovered by Librarian of Congress James H. Gracyński. He and his colleagues digitized the 13 volumes. Thanks to the efforts of the Polish Library in Washington, its president, Gracyński, and the Polish Library in Krynin, the entire project was completed in the summer of 2017.

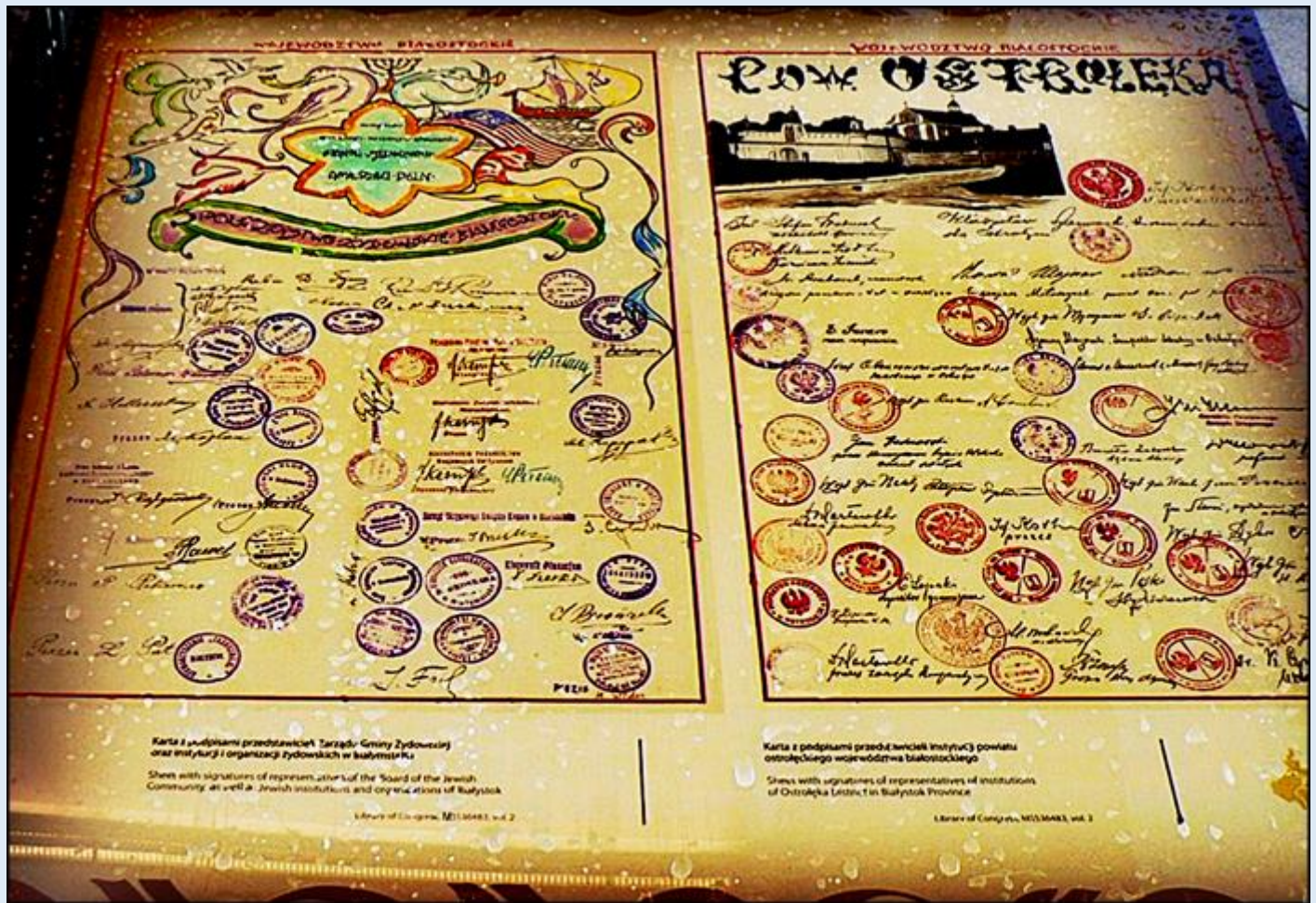
Województwo poleskie
 Polesie Province
 Library of Congress, MS36483, vol. 13

Podziwu i Przyjaźni dla Stanów Zjednoczonych przygotowano na 4 lipca 1926 – z okazji 150. rocznicy Niepodległości USA – jako wyraz wdzięczności Ameryki w odzyskaniu przez Polskę bytu niepodległego oraz wielką pomoc humanitarną w latach 1919-22. Deklarację podpisało 5,5 miliona osób, czyli blisko 20 procent ówczesnej populacji II Rzeczypospolitej. Podpisy zdobyli przedstawiciele najwyższych władz, urzędnicy państwowi, lokalnych, różnych wyznań, organizacje społecznych i zawodowych, środowiska kultury i nauki, niemal wszyscy studenci. Dzięki nim przed siedem dekad pozostała zapamiętana. W polowie lat 90. zajęli się nią mający polskie korzenie pracownicy Biblioteki Kongresu. Samodzielnie opracowanych 13 tomów. Dzięki staraniom Biblioteki Polskiej w Waszyngtonie, przez Bibliotekę Graczyńskiego, w 2017 roku zostały zdigitalizowane wszystkie 13 tomów.

Karta z podpisami przedstawicieli instytucji i organizacji społecznych województwa poleskiego
 Sheet with signatures of representatives of social institutions and organizations of Polesie Province
 Library of Congress, MS36483, vol. 13

The Polish Declarations of Admiration and Friendship for the United States were prepared for 4 July 1926, the 150th anniversary of the US, as a gesture of gratitude for America's support of the independence of Poland and for extensive humanitarian aid during the years 1919-22. Declarations of Admiration and Friendship were signed by 5.5 million people – nearly 20% of Poland's population at the time – in cities and the countryside, members of important state and local institutions, religious, social and professional organizations, and nearly all school and university students. The books of Declarations were forgotten for nearly seven decades. In the mid-1990s, they were discovered by Librarian of Congress James H. Gracyński. He and his colleagues digitized the 13 volumes. Thanks to the efforts of the Polish Library in Washington, its president, Gracyński, and the Polish Library in Krynin, the entire project was completed in the summer of 2017.

Karta z podpisaniami przedstawicieli Zarządu Gminy Żydowskiej oraz instytucji i organizacji żydowskich w Bielsku Podlaskim

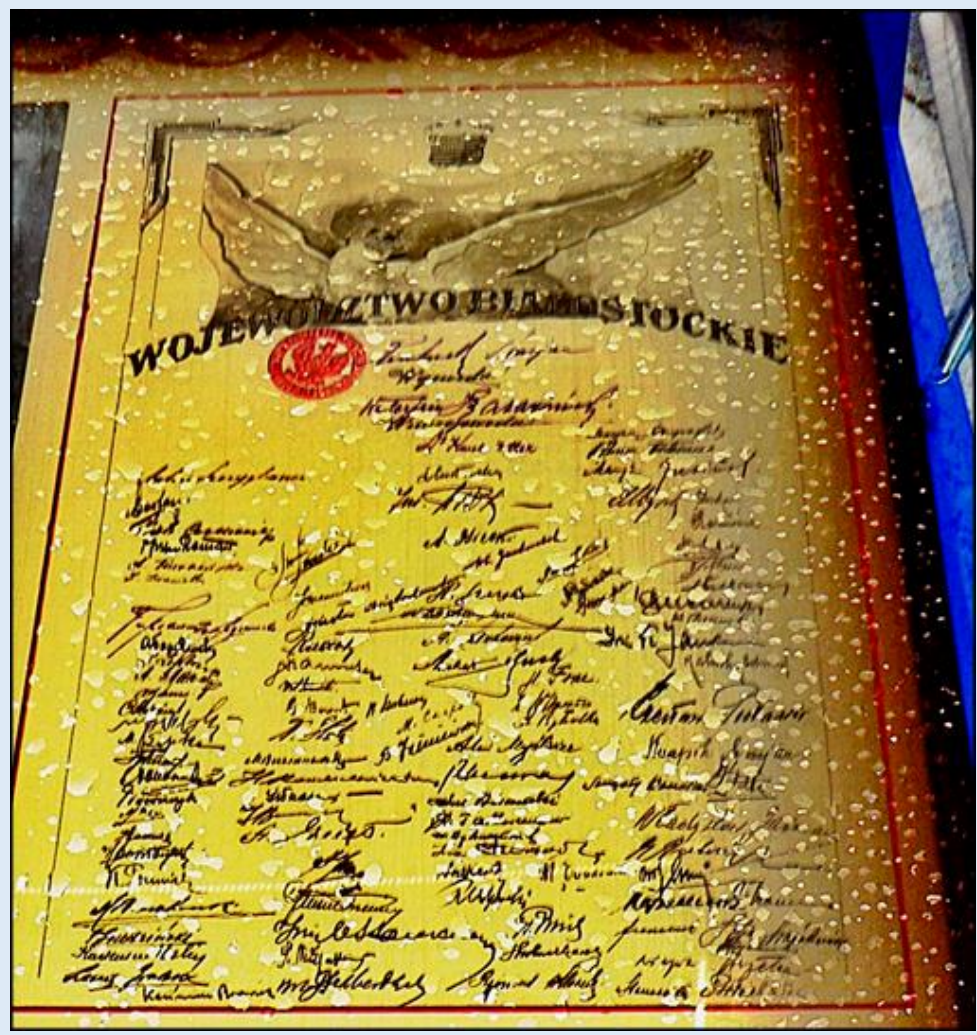
Sheet with signatures of representatives of the Board of the Jewish Community, as well as Jewish institutions and organizations of Bielsko Podlaskie

Library of Congress, ML336483, vol. 2

Karta z podpisaniami przedstawicieli instytucji powiatu ostrołęckiego województwa bielskiego

Sheet with signatures of representatives of institutions of Ostrołęka District in Bielski Voivodeship

Library of Congress, ML336483, vol. 2

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Karta Województwa Śląskiego, autorstwa Gustawa Piłsudskiego
The Silesian Province, drawn by Gustaw Piłsudski

Library of Congress, MSS36483, vol. 2

Deklaracja Powziwoc - Przystąpienia do Stanów Zjednoczonych przygotowana na 4 lipca 1926 - z okazji 150. rocznicy Niepodległości USA - jako wyraz wdzięczności za wsparcie Ameryki - w odzyskaniu przez Polskę bytu państwowego, oraz wielką pomoc humanitarną w latach 1919-22. Deklarację podpisało 5,5 miliona osób, czyli blisko 20 procent ówczesnej populacji II Rzeczypospolitej. Podpisy złożyli przedstawiciele najwyższych władz państwowych, lokalnych, różnych wyznań, organizacji społecznych i zawodowych, środowisk kultury i nauki, niemal wszyscy uczniowie i studenci.

Deklaracja przez siedem dekad pozostawała zapomniana. W połowie lat 90. zajęli się nią mający polskie korzenie pracownicy Biblioteki Kongresu USA. Zdigitalizowali pierwszych 13 tomów. Dzięki staraniom Biblioteki Polskiej w Waszyngtonie, przez Bibliotekę Grażyny Żelaznowskiej, Samuela Ponczaka i Krzysztofa Willmanna, a także Ambasady RP w Waszyngtonie, w 2015 roku ruszył projekt „Klasa 1926”. Celem była digitalizacja pozostałych 96 tomów - przedsięwzięcie zakończono latem 2017.

URZĄD WOJEWÓDZKI

WOJEWÓDZA

Szymon Karamy

WICEWÓJEWÓDZA

Józefina Grawert

RADA WOJEWÓDZKA

Janina Jura *Leopold*

Władysław *Bolesław* *Antoni* *Bolesław*

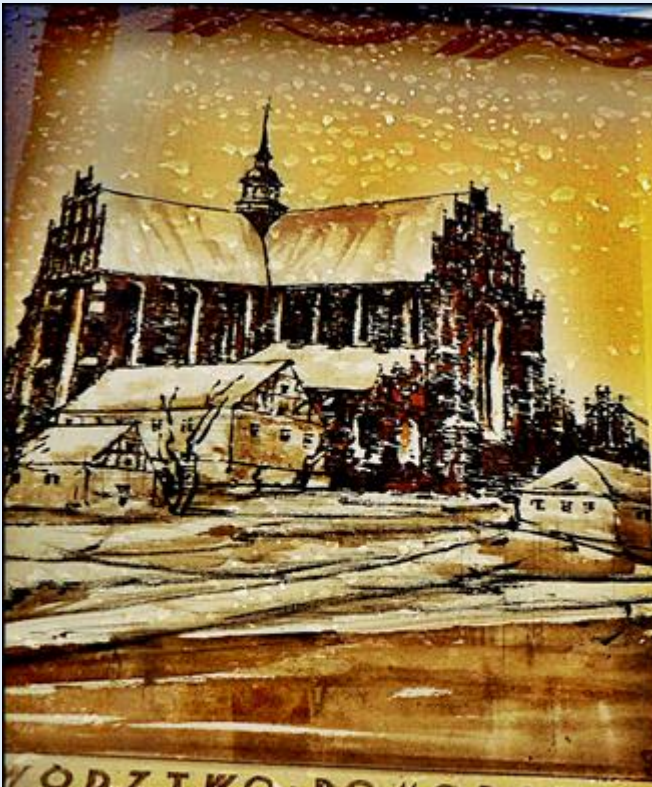
Karta z podpisaniami władz województwa Śląskiego

She-it with signatures of the authorities of Śląsk Province

Library of Congress, MSS36483, vol. 2

The Polish Declarations of Admission and Friendship for the United States were prepared on 4 July 1926, as a gesture of gratitude for America's support of the independence of Poland and for extensive humanitarian relief provided by the United States during the Polish struggle for independence in 1919-22. The declarations were signed by 5.5 million people - nearly 20% of Poland's population and the countryside, members of important state and local institutions, religious, social and professional circles, and school and university students.

The books of Declarations were forgotten for nearly seven decades. In the mid-1990s, they were discovered by the employees of the Polish Library in Washington, DC. In 2015, the project "Class of '26" was launched. The project's goal was to digitize the remaining 96 volumes of Declarations. The enterprise was accomplished in the summer of 2017.

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Library of Congress, MSS36483, vol. 2

Stanow Zjednoczonych przygotowana na 4 lipca 1926 - z okazji 150. rocznicy Niepodległości USA - jako wyraz wdzięczności za wsparcie Ameryki - w odzyskaniu przez Polskę bytu państwowego, oraz wielką pomoc humanitarną w latach 1919-22. Deklarację podpisało 5,5 miliona osób, czyli blisko 20 procent ówczesnej populacji II Rzeczypospolitej. Podpisy złożyli przedstawiciele najwyższych władz państwowych, lokalnych, różnych wyznań, organizacji społecznych i zawodowych, środowisk kultury i nauki, niemal wszyscy uczniowie i studenci.

MINISTR GENERALNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W GDAŃSKU

Włodzisław Narowski

Hieronim *Józef* *Włodzisław* *Narowski* *Antoni* *Bolesław* *Janina* *Jura* *Leopold* *Władysław* *Bolesław* *Antoni* *Bolesław*

Karta z podpisaniami Komisarsza Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku i urzędników jego biura

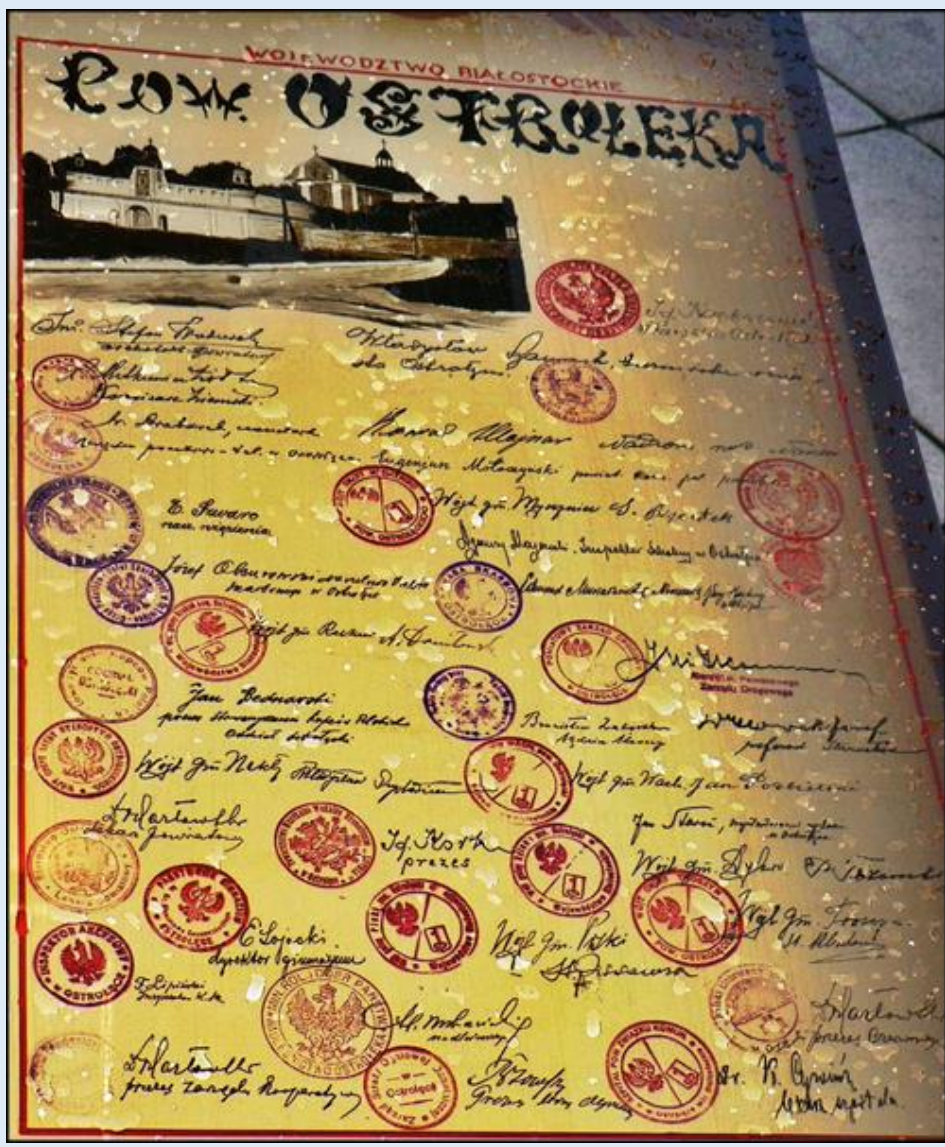
Sheet with signatures of the Republic of Poland's Commissioner General for the Free City of Gdańsk and officials employed by his office

The Polish Declarations of Admission and Friendship for the United States were prepared for 4 July 1926, as a gesture of gratitude for America's support of the independence of Poland and for extensive humanitarian relief provided by the United States during the Polish struggle for independence in 1919-22. The declarations were signed by 5.5 million people - nearly 20% of Poland's population and the countryside, members of important state and local institutions, religious, social and professional circles, and school and university students.

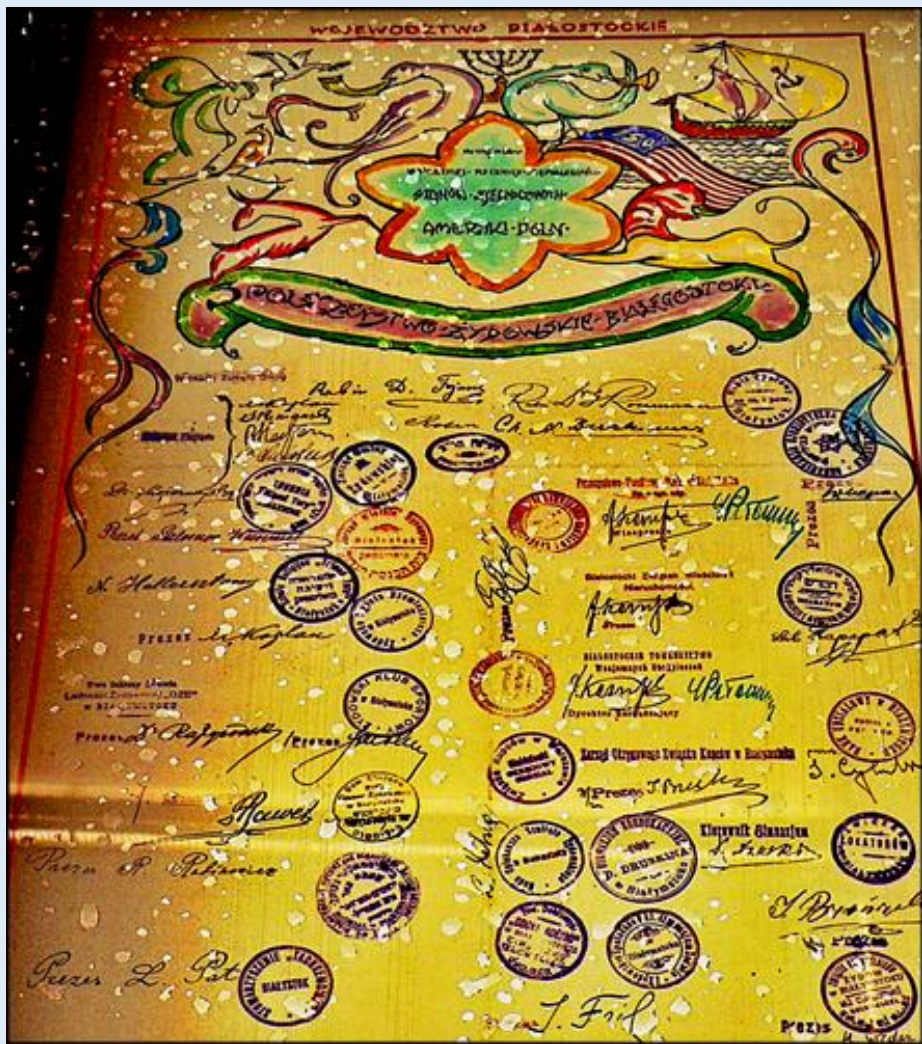
Karta z podpisami władz powiatów białskiego i cieszyńskiego województwa Śląskiego
 Sheet with signatures of the authorities of Bialski and Cieszyn Districts in Silesia Province

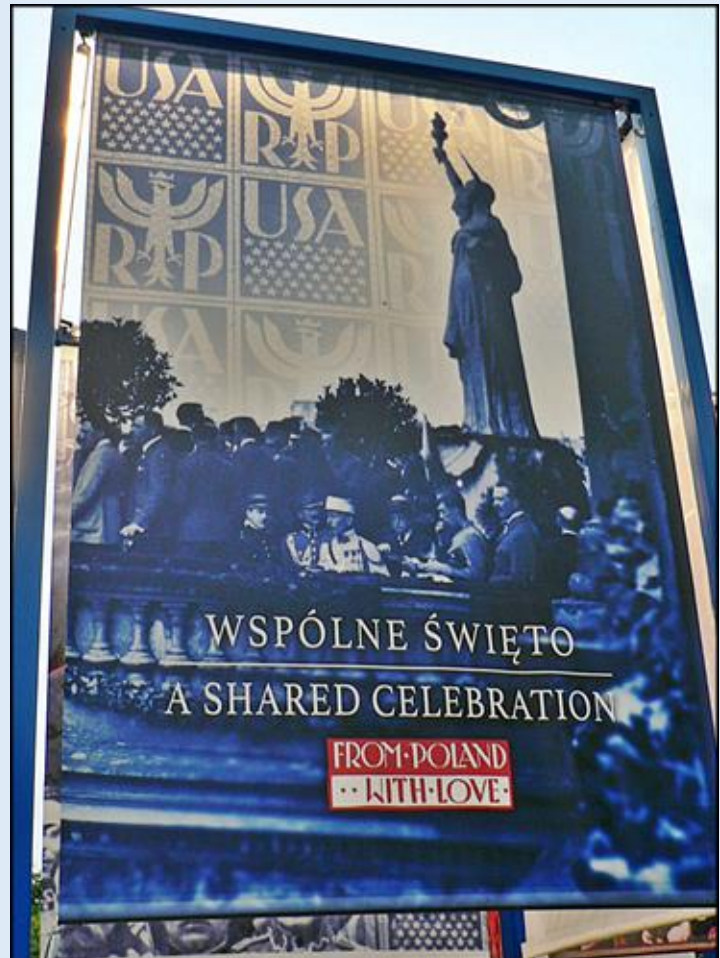
Karta z podpisami nauczycieli i uczniów Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Cieszynie
 Sheet with signatures of teachers and students of Adam Mickiewicz Primary School in Cieszyn

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE
 POW. OSTROLEKA

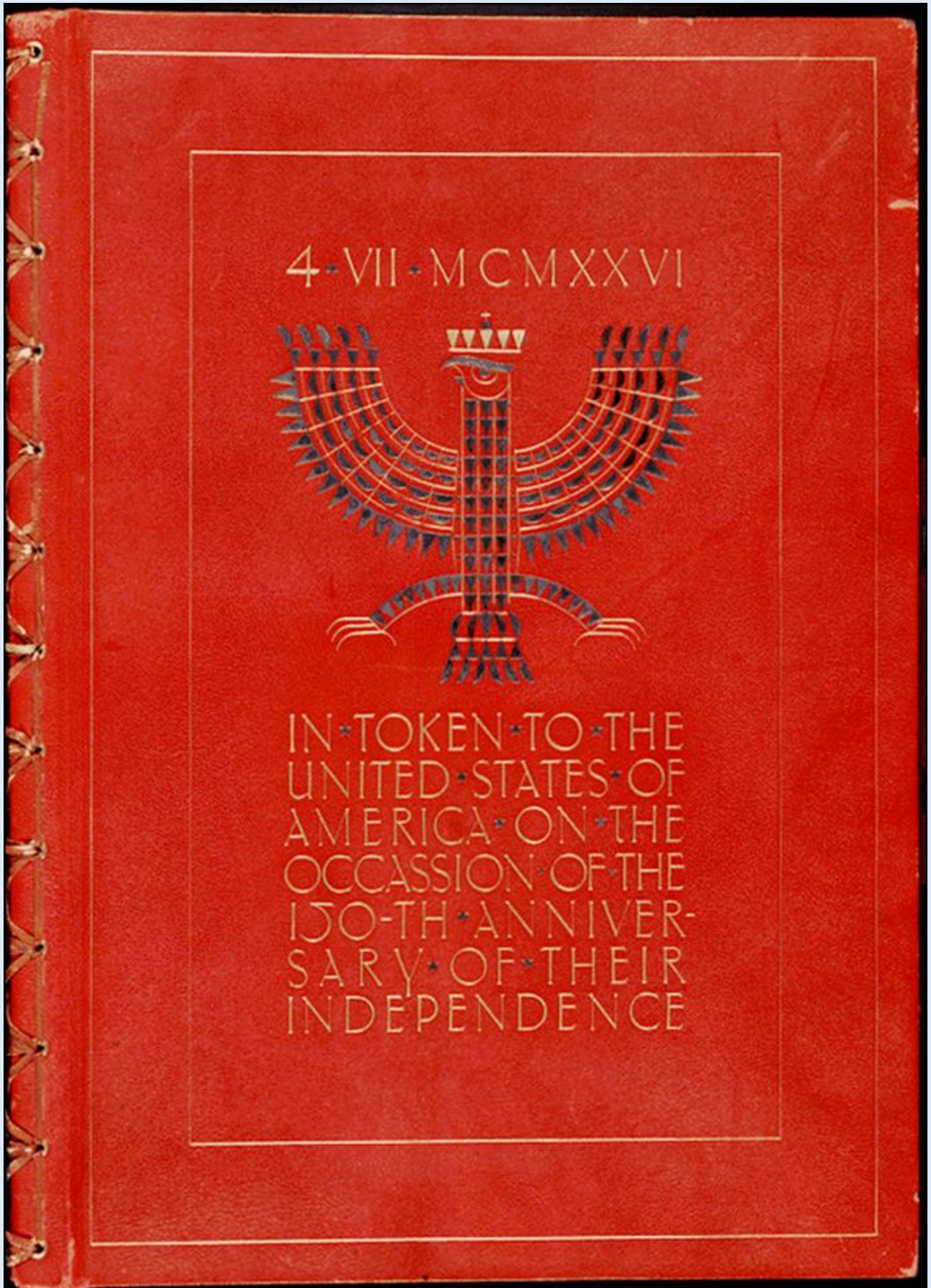

zdjęcia: Jan Nitecki

[POWRÓT DO STRONY GŁÓWNEJ IKONOGRAFII](#)

Uzupełnienie mb

(podpisy Dziadka i Ojca mb, Grona Pedagogicznego oraz ich znajomych z Radomia)

USA
1776 1926

SZKOLNICTWO POLSKIE
W HOŁDZIE NARODOWI
AMERYKANSKIEMU
NA PAMIĄTKĘ DOLECIA
NIEPODLEGŁOŚCI
STANÓW ZJEDNOCZONYCH

Państwowe

Gimnazjum mat.-przyr. w Hadomin.

A. Budnański J. Birenbaum, J. Broxowski, J. Chmielewski J. Fenigstein J. Gawrecki
S. Goldberg I. Kacyna J. Kalinowski W. Kure, W. Lewin, J. Majewski,
J. Majewski, J. Popowski, J. Rosenberga, J. Madnicki K. Staniewski M. Szach,
M. Szaronowski, M. Zaweryk I. Paulik, J. Briniński F. Froman I. Dudela,
J. Lerczyński, J. Kuszkowski L. Klurk, I. Samowicz, J. Tymowski A. Krauer
J. Nylantowski A. Karkusowski, E. Melchior, J. Lylberstein, D. Salberg
J. Jaskiewicz, M. Lylberstein,
A. Landau I. Zielkiewicz, J. Kure, R. Jedyński, W. Goel, A. Goldberg, B. Motracki,
I. Ulicki, M. Smorski, M. Michalec, J. Siewski, W. Dąbkowski, J. Maruszkiewicz, J. Tebor,
W. Anowicz, J. Hajce, K. Braxiewicz, J. Ulewski, M. Stalyniewicz,
J. Koron, A. Konewski, A. Melchior, I. Romanowski, A. Starwiński,
K. Tumilowicz, J. Rozyński, W. Krusowski, H. Rolnik, J. Nijewski, J. Kępcowski
J. Błaszczyk, W. Flork, J. Sulicki, J. Banerchi, H. Kasprzyk, K. Białkowski,
K. Smykowski, M. Kosterki,
J. Stefanowski, E. Gmubinski, I. Stodkowski, Staniewski, Tadousz, L. Bardera,
E. Baranowski, J. Luszyński, A. Szaronski, N. Kaulowicz, J. Kawada,
I. Baranowski, J. Gware, W. Kąsik, A. Kuchowski, J. Mostowski, J. E. Karowski
J. Grudnik, W. Janiszewski, E. Wątknicki, E. Kasprzycki, J. Gwto, W. Janku
W. Bukowski, A. Kpitarowicz, M. Lissowski, M. Kowciciński, K. Kamionka
M. Gzermakowski, M. Kwiczki, L. Gemała, H. Madziński, M. Ulicki, M. Bore, K. Jadach

W. Mieloski, L. Sandomierski, M. Mieloski Jan Maj, H. L.
W. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski
Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski
Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski
Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski
Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski
Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski
Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski
Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski
Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski

A. Epifania

M. Chmielowski, K. Sandomierski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski
Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski
Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski
Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski, M. Mieloski, J. Sandomierski